

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph. D. ve věci

žalobkyně:

R. T.

st. příslušnost U.

t. č. pobytem X

zast. advokátem Mgr. Markem Sedlákem

sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

Odbor azylové a migrační politiky

pracoviště Tuřanka 1554/115b, 627 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2025, č. j. OAM-00932-17/ZR-2025,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného dne 26. 2. 2025, č. j. OAM-00932-17/ZR-2025, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 12 269 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Marka Sedláka.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a napadené rozhodnutí

1. Žalobkyni byla dne 22. 3. 2024 udělena dočasná ochrana dle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace („lex Ukrajina“), ve spojení s § 51 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců

(„zákon o dočasné ochraně“). Toto oprávnění k pobytu však bylo shora označeným rozhodnutím žalovaného („napadené rozhodnutí“) žalobkyni odňato, neboť „*žádný důvod, pro který bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany z důvodu sloučení rodiny, a nebyl shledán jiný důvod hodný zřetele pro jeho ponechání*“.

2. Žalovaný z úřední činnosti zjistil, že žalobkyně není osobou uvedenou v § 3 lex Ukrajina, tj. osobou, které se uděluje dočasná ochrana na základě rozhodnutí Rady¹ (dále jen „rozhodnutí Rady“). Žalobkyně sice je občankou Ukrajiny, ale k rozhodnému dni (24. 2. 2022) měla povolen pobyt v Polské republice, a to na základě dlouhodobého víza (s platností od 28. 9. 2021 do 24. 9. 2022). Žalovaný uvedl, že tyto skutečnosti vyšly najevo již dříve v řízení o žádosti žalobkyně o udělení dočasné ochrany, neboť dle přechodových razítek měla žalobkyně poslední vstup do Schengenského prostoru dne 1. 10. 2021 přes Polsko a další výstup až dne 24. 1. 2024. Žalobkyně tedy dlouhodobě pobývala mimo území Ukrajiny. Za této situace mohla žalobkyně získat dočasnou ochranu na území České republiky pouze z důvodu sloučení rodiny, což se také na základě její žádosti ze dne 22. 3. 2024 stalo.
3. Dále žalovaný uvedl, že v rámci vlastní vnitřní kontrolní činnosti zjistil, že žalobkyni byla dočasná ochrana udělena, přestože tomu tak být nemělo. Zaměstnankyně žalovaného totiž zřejmě zneužila jí svěřené pravomoci, neboť dočasnou ochranu udělovala osobám (včetně žalobkyně), které zjevně podmínky zákona pro její udělení vůbec nesplňovaly. V žádosti žalobkyně o udělení dočasné ochrany není nikde uvedena osoba držitele dočasné ochrany na území České republiky, jíž by měla být žalobkyně rodinnou příslušnicí ve smyslu § 51 odst. 2 zákona o dočasné ochraně. Při udělení dočasné ochrany byla jako rodinná příslušnice uvedena paní T. S. (nar. X), jejímž měla být žalobkyně dítětem. Žalovaný uvedl, že jednak nebyl nikdy prokázán vztah žalobkyně k této osobě, a jednak byla žalobkyně v době posuzování žádosti již několik let plnoletá. Vztah zletilého dítěte a rodiče však není vztahem uvedeným v § 51 odst. 2 zákona o dočasné ochraně, žalobkyni tudíž nebylo z tohoto důvodu možné udělit dočasnou ochranu.
4. Na základě uvedených zjištění žalovaný vyložil s odkazem na § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně, za použití výkladu logického (argumentem *a minori ad maius*), že odnětí dočasné ochrany podle tohoto ustanovení by mělo dopadat i na situace, kdy důvod pro udělení dočasné ochrany neodpadnul, protože v daném případě nikdy neexistoval. Poukázal k tomu na skutečnost, že § 16 zákona o dočasné ochraně vylučuje možnost přezkumu rozhodnutí o udělení dočasné ochrany v přezkumném řízení či v rámci obnovy řízení. Bylo by podle žalovaného v rozporu s veřejným zájmem na zachování pořádku ve věcech veřejných a na dodržování platných právních předpisů, aby správní orgán oprávnění k pobytu cizinci bez dalšího ponechal. Tímto výkladem je naplněn i účel § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně, aby na území nepobývali cizinci, kteří již nesplňují podmínky pro udělení dočasné ochrany.
5. Žalovaný dále uvedl, že v případě žalobkyně neshledal důvod zvláštního zřetele hodný, proč dočasnou ochranu ponechat. A také uvedl, že žalobkyně musela o neexistenci důvodu pro udělení dočasné ochrany vědět, jelikož její první žádost, podaná o 14 dní dříve, byla vyhodnocena jako nepřijatelná.

II. Žaloba

6. Důvodem napadeného rozhodnutí je závěr správního orgánu, že k udělení dočasné ochrany žalobkyni došlo v rozporu s právními předpisy. Taková situace je však důvodem provedení přezkumného řízení podle § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Napadené rozhodnutí

¹ Rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana.

je tak podle žalobkyně fakticky rozhodnutím v přezkumném řízení podle § 97 odst. 3 správního řádu, ačkoli formálně je označeno jako rozhodnutí o odnětí dočasné ochrany.

7. Vzhledem k tomu, že přezkumné řízení nelze podle § 16 zákona o dočasné ochraně provést, je napadené rozhodnutí podle žalobkyně nejen nezákonné, ale zřejmě i nicotné. Odnětím dočasné ochrany z uvedeného důvodu v daném případě správní orgán obchází zákonnou výlukou ze správního řádu, neboť přestože přezkumné řízení provést nemůže, tak ho fakticky provedl.
8. Žalobkyni není nic známo o zneužití pravomoci nebo jiném trestném činu úřední osoby, kterým žalovaný v rozhodnutí argumentuje. Žalovaný neuvádí, kdo je touto úřední osobou a jak k závěru o zneužití došel; jeho argumentace je proto porušením § 57 odst. 1 písm. c) části věty za středníkem správního řádu.
9. Žalobkyně získala dočasnou ochranu v dobré víře, že jí byla udělena v souladu se zákonem. Žalobkyně je v souladu se zákonem zaměstnána a žije ve společné domácnosti se svými rodiči. Jedná se o důvody zvláštního zřetele hodné, které jsou dostatečné pro ponechání dočasné ochrany ve smyslu § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně. Žalovanému je známo, že na území ČR v režimu dočasné ochrany žije matka žalobkyně.
10. Žalobkyně i její rodiče jsou váleční uprchlíci a za své situace chtějí udržet rodinu pohromadě a být si vzájemně oporou. K této všeobecně známé skutečnosti správní orgán nepřihlédl. Žalovaný nevysvětluje, proč přání žalobkyně bydlet s rodiči není důvod hodný zvláštního zřetele. Rodina a rodinný život, který žalobkyně s rodiči již rok na území ČR vede, jsou pod ochranou čl. 10 odst. 2 a čl. 32 Listiny základních práv a svobod („Listina“), zvláště za situace, kdy se jedná o válečné uprchlíky.

III. Vyjádření žalované

11. Žalovaný uvedl, že v projednávané věci nebylo vedeno přezkumné řízení, ale řízení o odnětí dočasné ochrany dle § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně. Použití institutu přezkumného řízení je navíc výslovně vyloučeno § 16 téhož zákona, a i kdyby tomu tak nebylo, příslušným k jeho vedení by nebyl žalovaný, ale Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců. Tvrzení žalobkyně, že žalovaný fakticky vedl přezkumné řízení, proto nemá oporu ve spise.
12. Žalobkyni nebylo možné dočasnou ochranu udělit z titulu sloučení rodiny, neboť v době podání žádosti již byla zletilá [§ 51 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně]. Sama navíc věděla, že podmínky nesplňuje, neboť její první žádost ze dne 8. 3. 2024 byla vyhodnocena jako nepřijatelná. Přesto podala žádost novou, na jejímž základě jí byla dočasná ochrana následně udělena. Za těchto okolností žalovaný vylučuje, že by žalobkyně jednala v dobré víře.
13. Nadto nebylo nikdy řádně doloženo, že osoby uváděné jako rodiče žalobkyně skutečně jejími rodiči jsou, neboť žalobkyně nepředložila rodný list. I pokud by rodinný vztah byl prokázán, žalobkyně vzhledem ke své zletilosti a dlouhodobému samostatnému pobytu v Polsku nevytváří s rodiči rodinný život v úzkém slova smyslu. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva (Bellí a Arquier-Martinez proti Švýcarsku, 2018, odst. 65; Emonet a ostatní proti Švýcarsku, 2007, odst. 80; Bierski proti Polsku, 2022, odst. 47; Savran proti Dánsku [GC], 2021, odst. 174) připouští pokračování rodinného života mezi rodiči a zletilými dětmi pouze při existenci dalších prvků závislosti. Tyto však v případě žalobkyně dány nejsou, neboť je samostatná a nikoli fakticky závislá na údajné rodině. Samotné citové vazby tak důvodem hodným zvláštního zřetele být nemohou.
14. Žalovaný rovněž poukazuje, že žalobkyně není osobou vysídlenou v důsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, neboť dlouhodobě pobývala v Polsku, kde studovala, a její pobytové oprávnění v Polsku je nadále platné a opakovaně prodlužované zákonem. K tomu žalovaný předložil Sdělení Ministerstva vnitra Polské republiky k prodloužení platnosti pobytových oprávnění občanů Ukrajiny a informace z internetových stránek polské vlády (gov.pl).

15. Z uvedených důvodů žalovaný shrnuje, že důvod pro vydání dočasné ochrany žalobkyni nikdy neexistoval a žádný jiný důvod zřetele zvláště hodný nebyl tvrzen ani zjištěn. Postup žalovaného, který dočasnou ochranu odejmul, byl proto plně v souladu se zákonem.

IV. Posouzení věci samé

16. Krajský soud v Brně při splnění podmínek řízení přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Soudu je předkládána k řešení primárně otázka, zda a případně za jakých podmínek je možné odejmout žalobkyni dočasnou ochranu, pokud taková forma oprávnění k pobytu neměla být žalobkyni udělena.

Žalobkyně nespádala mezi osoby, kterým se uděluje dočasná ochrana

18. Žalovaný vyšel ze zjištění, že žalobkyně nikdy nesplňovala podmínky pro udělení dočasné ochrany. Tomuto zjištění žalobkyně ani neopouje a soud musí potvrdit, že se jedná o zjištění odpovídající právní úpravě.
19. Dle § 3 odst. 1 lex Ukrajina lze dočasnou ochranu udělit kategoriím osob vymezeným v článku 2 odst. 1 rozhodnutí Rady:
- a) *ukrajinskí státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022;*
 - b) *osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajiny, kterým byla před 24. únorem 2022 poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana na Ukrajině, a*
 - c) *rodinní příslušníci osob uvedených v písmenech a) a b).*
20. Vedle uvedených kategorií osob se dle § 3 odst. 2 lex Ukrajina dočasná ochrana uděluje též cizincům, kteří byli k 24. únoru 2022 držiteli platného povolení k trvalému pobytu na území Ukrajiny a zároveň není možné jejich vycestování do státu, jehož jsou státními občany, z důvodu rozporu s čl. 2 až 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
21. Žalobkyně, která je občankou Ukrajiny, před 24. únorem 2022 na Ukrajině nepobývala. Měla totiž jednak povolení pobyt v Polské republice na základě dlouhodobého víza s platností od 28. 9. 2021 do 24. 9. 2022, a dle přechodových razítek v cestovním dokladu měla poslední vstup do Schengenského prostoru před rozhodným dnem (tj. 24. 2. 2022) dne 1. 10. 2021. Lze tak přisvědčit žalovanému, že za dané situace mohla žalobkyně získat dočasnou ochranu v České republice pouze na základě statusu rodinného příslušníka, resp. z důvodu sloučení rodiny.
22. Rodinným příslušníkem se podle § 51 odst. 2 zákona o dočasné ochraně ve spojení s § 4 odst. 2 písm. a) lex Ukrajina [ten vylučuje aplikaci § 51 odst. 2 písm. d) zákona o dočasné ochraně] rozumí následující osoby:
- a) *manžel nebo partner za předpokladu trvání manželství nebo partnerství v době, kdy nastaly skutečnosti odůvodňující poskytnutí dočasné ochrany,*
 - b) *svobodné dítě mladší 18 let,*
 - c) *rodíč cizince požívajícího dočasné ochrany mladšího 18 let.*
23. Žalobkyně (nar. 1999) nespádala v době podání žádosti ani do jedné z uvedených kategorií rodinných příslušníků. A pro pořádek lze uvést, že se nejednalo se *ani o jinou blízkou příbuznou osobu*, která k rozhodnému datu žila na Ukrajině a byla *zcela či z větší části závislá* na svém rodinném příslušníkovi [viz čl. 2 odst. 4 písm. c) rozhodnutí Rady].
24. Pokud tedy byla žalobkyni dočasná ochrana na základě její žádosti ze dne 22. 3. 2024 udělena, jednalo se o rozhodnutí vydané v rozporu s právními předpisy. Žalobkyně nicméně na základě

tohoto rozhodnutí na území ČR pobývá (ve společné domácnosti se svými rodiči) a pracuje (na základě smlouvy ze dne 15. 4. 2024 u společnosti Metaldyne Oslavany spol. s r. o.).

Přezkumné řízení ve věci dočasné ochrany a vada nicotnosti

25. K nápravě pochybení správních orgánů, jež vyústilo ve vydání rozhodnutí rozporného s právními předpisy, obvykle slouží přezkumné řízení (§ 94 a násl. správního řádu). Účelem tohoto zvláštního prostředku dozoru nadřízených správních orgánů je zajistit dodržování zákonnosti. Tento institut však pro účely odnětí dočasné ochrany využít nelze, neboť jej zákonodárce výslovně vyloučil.
26. Podle § 16 zákona o dočasné ochraně platí, že na řízení o udělení a odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany se použije správní řád, s výjimkou (mj.) *ustanovení o přezkumném řízení*. Zákonodárce důvod vyluky správního přezkumu v důvodové zprávě k zákonu o dočasné ochraně příliš neosvětlil, pouze s ohledem na jejich absenci poukázal na možnost soudního přezkumu. V rámci novelizace zákona o dočasné ochraně (zákon č. 314/2015 Sb.), kdy došlo k vymezení dalších výluk ze správního řádu v § 16, se k tomu v důvodové zprávě uvádí následující: „*S cílem zpřesnit ustanovení tohoto zákona a s cílem sjednotit vedení správního řízení v této věci s řízením o mezinárodní ochraně, které je typově nejbližší, je nutné zavést určité výjimky z použití správního řádu. ... Přezkumné řízení, obnova řízení a nové rozhodnutí jsou pro specifické řízení o dočasné ochraně jen obtížně aplikovatelná a vytvářejí neodůvodněnou administrativní zátěž...*“.
27. Speciální právní úpravou k zákonu o dočasné ochraně je lex Ukrajina, který v § 4 odst. 2 písm. a) institut přezkumného řízení do řízení ve věci dočasné ochrany sice opět vtahuje, avšak výslovně pouze „*v části udělení*“ (cit. „*Ve věci dočasné ochrany podle tohoto zákona se nepoužijí ustanovení... § 16 v části udělení*“). Pro účely řízení o odnětí s ním tedy nelze počítat.
28. Z dikce nastavené zákonné konstrukce je tedy pro účely výluk ze správního řádu uvedených v § 16 zákona o dočasné ochraně patrná snaha o odlišení mezi řízením o *udělení* dočasné ochrany a řízením o *odnětí* dočasné ochrany. Zatímco na řízení o udělení mezinárodní ochrany je tedy zřejmě možné přezkumné řízení využít (byť se to poněkud přiči požadavku uvedenému v § 168 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, podle něhož se ustanovení části druhé a třetí správního řádu nevztahují na řízení podle § 33 tohoto zákona, tj. na víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území České republiky, což je však úprava, která se dle § 4 odst. 1 lex Ukrajina na řízení o udělení dočasné ochrany aplikuje obdobně), na řízení o odnětí dočasné ochrany přezkumné řízení použít nelze.
29. Tento závěr není sporný ani mezi účastníky řízení, kteří si jsou existence § 16 zákona o dočasné ochraně vědomi. Žalovaný ostatně ani žádné přezkumné řízení dle § 94 a násl. správního řádu nevedl.
30. V žalobě bylo nicméně naznačováno, že v této souvislosti by se měl soud zabývat tím, zda napadené rozhodnutí není nicotné. Vada nicotnosti by vylučovala další věcný přezkum rozhodnutí, přičemž soud má povinnost se tímto typem vady napadeného rozhodnutí zabývat i bez návrhu (§ 76 odst. 2 s. ř. s.).
31. Nicotnost správního rozhodnutí je vymezena v § 77 odst. 1 správního řádu. Vedle rozhodnutí vydaného věcně nepřislusným (prvostupňovým) správním orgánem je nicotným rovněž (zejména) takové rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu, které by mohlo vyvolat příslušné právní následky. Nicotné rozhodnutí trpí vadami, které ve svém důsledku způsobují neexistenci rozhodnutí. Podle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001-96, č. 793/2006 Sb. NSS, je nicotným takový správní akt, „*kteřý trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislusnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost,*

nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí“ (obdobně srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-65, č. 2837/2013 Sb. NSS).

32. Soud neshledal v napadeném rozhodnutí vady, které by mohly způsobovat jeho nicotnost. Je otázkou zákonnosti napadeného rozhodnutí, zda žalovaný mohl k jeho vydání přistoupit a dočasnou ochranu z jím uváděného důvodu žalobkyni odejmout.

K odnětí neoprávněně udělené dočasné ochrany

33. Podle § 5 odst. 7 lex Ukrajina se *ve věci neudělení nebo odnětí* dočasné ochrany použije zákon o dočasné ochraně cizinců. Tj. včetně § 16, který pro účely tohoto řízení neumožňuje nápravu rozhodnutí rozporných s právními předpisy v přezkumném řízení, tak jak si to zákonodárce přál.
34. Žalovaný přistoupil k odnětí dočasné ochrany na podkladě § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně, podle něhož platí, že *pokud zanikne důvod, pro který bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany z důvodu sloučení rodiny, a nebude-li shledán jiný důvod hodný zřetele pro jeho ponechání, toto oprávnění se odejme*.
35. Citované ustanovení však míří na zcela jiné situace, než jakou je náprava nezákonných rozhodnutí. Podmínkou jeho aplikace je změna skutkového stavu v průběhu času. Jedná se o případy, kdy byla dočasná ochrana z důvodu sloučení rodiny udělena v souladu s právní úpravou, avšak později došlo ke změně skutkových okolností a dotyčná osoba se dostala mimo okruh osob, jimž má dočasná ochrana náležet. Typicky se může jednat o případy nabytí zletilosti u dětí nebo o rozvod v případě manželů. To však není případ žalobkyně, která mezi osoby oprávněné k dočasné ochraně nespádala již v době vydání napadeného rozhodnutí.
36. Na výklad žalovaného soud nemůže přistoupit z několika důvodů. Předně je nutno uvést, že *pokud* zákonodárce pro účely řízení o odnětí dočasné ochrany *výslovně vyloučil* přezkumné řízení, bylo by zcela proti účelu této výluky, aby byla náprava vadného rozhodnutí prováděna za pomoci extenzivního výkladu zákonného ustanovení, které míří na zcela jiné situace. Státní moc lze totiž uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví (čl. 2 odst. 2 Listiny). Žalovaný je proto oprávněn k odnětí dočasné ochrany přistoupit *jen v těch případech*, které je možné podřadit pod důvody k tomu zákonem stanovené.
37. Pokud žalovaný argumentuje potřebou ochrany veřejného zájmu na zachování pořádku ve věcech veřejných a na dodržování platných právních předpisů, jedná se o důležitou, leč nikoli jedinou chráněnou hodnotu. V protíváze stojí jednak zásada ochrany práv nabytých v dobré víře, která brání případné nepřiměřené újmě, jež by případnou nápravou vadného rozhodnutí účastníkovi řízení mohla vzniknout; a také zásada právní jistoty.
38. V této souvislosti nelze opominout existenci § 10 odst. 2 zákona o dočasné ochraně, podle něhož *lze oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany odejmout, pokud byl zjištěn důvod, pro který může být odepráno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany podle § 9 odst. 2 a 3*. Jedná se totiž o ustanovení, které umožňuje odnětí dočasné ochrany i v situacích, kdy k jejímu udělení došlo neoprávněně.
39. Důvodem pro odnětí je proto podle § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně i zjištění, že *žadatel uvedl nepravdivé údaje nebo zamlčel skutečnosti podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci*. Dané ustanovení lze aplikovat právě v případě osob nespádajících do osobní působnosti směrnice o dočasné ochraně (srov. k tomu četnou judikaturu správních soudů k odejmutí dočasné ochrany z důvodu uvádění nepravdivých údajů u osob, které do působnosti směrnice o dočasné ochraně spadají, k tomu viz rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2025, č. j. 5 Azs 217/2023-36, a jemu předcházející rozsudek téhož soudu ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, vydaný v návaznosti na rozsudek SDEU ve věci C-753/23, *Krasiliva*).

40. Právě § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně a jeho aplikace ve spojení s § 10 odst. 2 téhož zákona míří na situace, kdy je na místě dočasnou ochranu odejmout, neboť žadatel nemohl pobytové oprávnění nabýt v dobré víře. Za situace, kdy by pro udělení pobytového oprávnění byly rozhodující žadatelem uvedené nepravdivé údaje, nebo pokud by byla dočasná ochrana udělena proto, že žadatel podstatné skutečnosti zamlčel, bylo by na místě dočasnou ochranu odejmout (k tomu srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 18. 4. 2013, čj. 1 Azs 3/2013-27, č. 2881/2013 Sb. NSS).
41. Podle soudu § 10 odst. 2 zákona o dočasné ochraně dokládá, že náprava vadných pravomocných rozhodnutí možná v rámci „kvazipřezkumu“ je, ovšem pouze v situacích, kdy se zjistí, že žadatel požíval pobytové oprávnění v důsledku svého jednání ve zlé víře (uvedl nepravdivé údaje, zamlčel podstatné skutečnosti). Na takových zjištěních však napadené rozhodnutí založené není.
42. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí dovozoval, že o neexistenci důvodů pro udělení dočasné ochrany účastnice řízení musela vědět, pokud byla její první žádost vyhodnocena jako nepřijatelná. A ve vyjádření k žalobě k tomu doplnil, že žalobkyně nemohla být v dobré víře.
43. K tomu však soud uvádí, že žalobkyně není odpovědná za právní hodnocení své žádosti, to je povinností správního orgánu. Žalovaný sám v napadeném rozhodnutí primárně poukázal na své podezření, že jeho zaměstnankyně „nejspíše zneužila své pravomoci“. Jedná se tedy zjevně o pochybení, které jde za správním orgánem, a to bez ohledu na důvod (omyl, neznalost, zneužití pravomoci), který k němu vedl. Žalovaný netvrdil ani neprokazoval skutečnosti nasvědčující podvodnému jednání či zneužití práva ze strany žalobkyně, jež by ochranu práv nabytých v dobré víře vylučovalo.
44. Lze tedy shrnout, že případě žalobkyně nebyly naplněny podmínky pro aplikaci § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně. Soud se proto již nezabýval argumentací týkající se „důvodů hodných zřetele“ pro ponechání pobytového oprávnění. A pro účely přezkumu napadeného rozhodnutí nebyla relevantní ani tvrzení žalované, že by žalobkyně snad měla mít zajištěno pobytové oprávnění v Polsku. Neboť i kdyby tomu tak bylo, přijaté závěry by to nemohlo ovlivnit.
45. Všechny skutečnosti rozhodné pro vydání rozhodnutí o žádosti žalobkyně byly objektivně zjistitelné již při rozhodování o udělení dočasné ochrany a jejich pozdější odhalení nelze považovat za „nové okolnosti“ podle § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně, nýbrž o následné zjištění pochybení v rozhodování správního orgánu. Pokud zákonodárce pro účely řízení o odnětí dočasné ochrany vyloučil nápravu takových pochybení v přezkumném řízení, nelze tuto výlukou obcházet extenzivním výkladem zákonných ustanovení, jež míří na zcela jiné situace. Současně nebylo ve správním řízení dostatečně tvrzeno ani prokázáno, že v případě žalobkyně byly dány jiné důvody pro odnětí dočasné ochrany.

V. Závěr a náklady řízení

46. Krajský soud shledal žalobu důvodnou, neboť žalovaný odňal žalobkyni dočasnou ochranu z důvodu, pro který to právní úprava neumožňuje. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s.ř.s.).
47. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci úspěch, a proto jí soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených náklady za zastoupení advokátem za dva úkony právní služby po 4 620 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby), tedy 9 240 Kč a dva režijní paušály po 450 Kč podle § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, celkem tedy 10 140 Kč. Zástupce žalobkyně je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani, tj. o 2 129 Kč. Celková výše žalobkyni přiznaných nákladů řízení tak činí 12 269 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 10. října 2025

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně